

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/35/2022
Identifikačné číslo spisu:	4118210358
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4118210358.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Vía Pribina Operations, a. s., Bratislava, Karpatská 8, IČO: 36 863 840, zastúpenej advokátskou kanceláriou AZ LEGAL, s.r.o., Nitra, Sládkovičova 1, IČO: 47 239 026, proti žalovanej obchodnej spoločnosti UNIQA poisťovňa, a.s., Bratislava, Krasovského 15, IČO: 00 653 501, zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s.r.o., Bratislava, Suché Mýto 1, IČO: 35 978 643, o zaplatenie sumy 5 142,11 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra sp. zn. 25C/101/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 15. júla 2021 č. k. 8Co/109/2020-579, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 9. júna 2020 č. k. 25C/101/2018-477, zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni titulom ušlého zisku sumu 5 142,11 eura s 5 % úrokom z omeškania zo sumy 4 995,92 eura od 13. januára 2017 do zaplatenia, zo sumy 146,19 eura od 16. novembra 2018 do zaplatenia. Žalobkyni voči žalovanej priznal plnú náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 427 ods. 1, 2, § 442, § 788 ods. 1, § 822 zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 2 písm. b) a d), § 15 ods. 1 zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“), § 373, § 374 ods. 1, § 379, § 381 ods. 1 zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 43 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“) a § 7 ods. 1, § 9 ods. 5 zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len „cestný zákon“) a vecne tým, že žalobkyňa a spoločnosť Granvia a. s., Bratislava, Pri trati 25A, (koncesionár) dňa 27. augusta 2009 uzatvorili Zmluvu o prevádzke a údržbe k projektu Rýchlostnej cesty R1 Nitra - Tekovské Nemce - Banská Bystrica - Severný obchvat. Žalobkyňa sa v Zmluve zaviazala poskytovať služby prevádzkovateľa s prevádzkou rýchlostnej cesty R1

Pribina, ktorú spravuje Granvia a. s. na základe koncesnej zmluvy uzatvorenej so Slovenskou republikou (verejný obstarávateľ). Štát platí koncesionárovi odmenu za dostupnosť, ktorú kráti v prípade obmedzenej dostupnosti. Každú okolnosť obmedzujúcu dostupnosť oznamuje koncesionár verejnemu obstarávateľovi - štátu, cestou Ministerstva dopravy SR. Analogicky je dojednaný zmluvný vzťah Granvie a. s. a žalobkyne Zmluvou o prevádzke a údržbe a žalobkyni je vyplácaná odmena za dostupnosť. Výkonaným dokazovaním mal súd preukázané, že 7. septembra 2016 došlo na rýchlostnej ceste R1 Pribina k dopravnej nehode vozidlom zmluvne poisteným u žalovanej. Žalobkyňa v zmysle Zmluvy o prevádzke a údržbe odstraňovala následky nehody na vozovke. Listom z 5. októbra 2016 si u žalovanej uplatnila náhradu škody a ušlého zisku. Žalovaná žalobkyni uhradila iba skutočnú škodu, náhradu ušlého zisku v sume 4 995,92 eura odmietla s odôvodnením, že nejde o nárok z ušlého zisku. Dňa 2. septembra 2018 došlo k ďalšej nehode spôsobenej vozidlom poisteným u žalovanej, žalobkyňa za odstránenie následkov dopravnej nehody - opravu zvodidiel si listom zo 6. októbra 2018 u žalovanej uplatnila náhradu škody a ušlého zisku v sume 1 412,17 eura. Žalovaná neuhradila ušlý zisk v sume 146,19 eura. Súd prvej inštancie po doplnení dokazovania preskúmaným rozsudkom žalobe opätovne vyhovel. Právnu argumentáciu založil na názore, že sporný nárok je ušlý zisk žalobkyne a ide o jeho priamy nárok, nie odvodený od nároku koncesionára. Vyslovil, že medzi koncesionárom a žalobkyňou nejde o nárok z ušlého zisku; podľa zmluvy medzi verejným obstarávateľom a koncesionárom vzniká právo na odmenu za dostupnosť ciest R1 všetkých pruhov, vrátane krajnice. Ak by išlo o ušlý zisk koncesionára, bol by si ho v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení uplatňoval. Nevzhladol dôvod na aplikáciu Obchodného zákonníka, pretože ohľadne ušlého zisku išlo výhradne o právo žalobkyne. K vzniku ušlého zisku dochádza, keď žalobkyňa nemá z titulu dopravnej nehody vyplatený plánovaný príjem. Je prirodzené, že škodca, alebo poisťovňa nemá možnosť výšku ušlého zisku ovplyvniť, tak ako namietala žalovaná. Zisk totiž neurčuje škodca ani poisťovňa, ale ide o podnikateľský výsledok subjektu. Žalobkyňa ho podrobne špecifikovala a jej výpočet žalovaná hodnoverne nespochybnila. Osobitné predpisy o cestnej premávke a pozemných komunikáciách podľa názoru súdu s nárokom nesúviseli a žalobkyňa si ani podľa nich nárok neuplatňovala, pričom dodal, že v nich chýbajúca úprava ušlého zisku neznamena, že nárok nevzniká v prípade poistnej udalosti. Medzi ušlým ziskom a konaním škodcu je tak príčinná súvislosť, pričom na základe poistnej zmluvy je za poisteného škodcu povinná plniť poisťovňa - žalovaná. Dopravné nehody boli porušením právnych povinností, čo vyplýva priamo zo zákona o povinnom zmluvnom poistení a podľa súdu to nebolo sporné. Súd nárok posudzoval podľa Občianskeho zákonníka, pretože medzi škodcom a poškodeným nebol obchodnoprávny vzťah. Aktívnu legitímáciu žalobkyne mal preukázanú tým, že mu bola spôsobená škoda prevádzkou motorových vozidiel poistených u žalovanej. Kvôli odstraňovaniu následkov nehôd z 7. septembra 2016 a 2. septembra 2018 došlo k obmedzeniu prevádzky na rýchlostnej ceste R1 uzatvorením jedného jazdného pruhu a núdzového pruhu a k obmedzeniu dostupnosti. V zmysle zmluvy, ktorú uzatvorila žalobkyňa a Granvia, a. s. mala byť vyplácaná žalobkyni mesačná odmena za poskytovanie služieb, ktorá bola znížená v dôsledku vyššie uvedenej skutočnosti (obmedzenie prejazdu rýchlostnej cesty) o sumu 5 142,11 eura (4 995,92 eura a 146,19 eura). S poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. súd uzavrel, že základ nároku žalobkyne bol preukázaný, vyplýva zo zákona o PZP a Občianskeho zákonníka a bol v príčinnej súvislosti. Na potvrdenie správnosti svojich argumentov poukázal na rozhodnutie v obdobnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra sp. zn. 23Cb/33/2016, keď rozsudkom z 2. novembra 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15Cob/159/2017-923 zo dňa 10. júla 2018 bolo žalobe vyhovené. V oboch prípadoch žalobkyňa vyzvala žalovanú na plnenie, preto mu súd po tom, ako písomne žalovanú vyzval na plnenie priznal žalobkyni úrok z omeškania v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády 87/1995 Z. z. O trovách súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP, tak že žalobkyni ako úspešnej strane sporu voči žalobkyni priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) v poradí druhým rozsudkom z 15. júla 2021 sp. zn. 8Co/109/2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí č. k. 8Co/167/2019-397 zo 7. novembra 2019 vyslovil právny názor o nutnosti posúdenia aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v kontexte nielen zmluvných vzťahov žalobkyne a koncesionára a zmluvného vzťahu verejného obstarávateľa a koncesionára ale aj posúdenie,

či žalovanej nárok je možné považovať za ušlý zisk žalobkyne. Priklonil k názoru žalobkyne, že sporný nárok je jej ušlým ziskom, pričom ale právny názor založil len na konštatovaní, že ide výlučne o jej nárok (priamy), ktorý nie je odvodený od nároku koncesionára, pretože žalobkyňa nemala z titulu dopravnej nehody vyplatený plánovaný príjem ako odmenu za dostupnosť, teda v dôsledku škodových udalostí nedošlo k rozmnoženiu jeho majetkových hodnôt a ak by išlo o ušlý zisk koncesionára, uplatňoval by si ho sám v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Takéto úvahy súdu neobsahujú žiadnu právnu argumentáciu a na ňu nadväzujúce riadne a presvedčivé zdôvodnenie záverov o ušlom zisku. Rovnako nepreskúmateľné sú aj závery o existencii príčinnej súvislosti odvodené z poistných udalostí ako aj aktívnej legitimácii žalobkyne, pretože z odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a prijatí právnych záverov. Zodpovednosť poistenca za obmedzenie dostupnosti je daná v prípade, ak právny predpis, prípadne zmluva, vodičovi motorového vozidla ukladá povinnosť hradiť škodu, ak zaviní nedostupnosť (uzávierku) cesty. Odvolací súd zastal názor, že táto povinnosť nemôže vzniknúť len ako dôsledok zmluvného vzťahu tretích osôb, v danom prípade koncesionára a žalobkyne. Takúto povinnosť vodičovi motorového vozidla povinne zmluvne poisteného neukladá ani zákon o PZP, ani Občiansky zákonník a ani zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách. V ustanovení § 9 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb. má úpravu, podľa ktorej pri poškodení diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie, ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdosti, je povinný ten, kto poškodenie spôsobil, uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením poškodenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu (skutočnú škodu), pokiaľ sa nedohodne so správcom komunikácie, že poškodenie odstráni sám. Nevyplatená náhrada žalobkyni za nedostupnosť nie je takým nákladom, ktorý by mal ten, kto poškodí diaľnicu hradiť. Len zmluvné dojednanie o krátení úhrad za nedostupnosť - uzávierku, nemôže rozširovať povinnosti vodiča motorového vozidla hradiť ďalšie náklady, teda ani žalobkyni nevyplatenú odmenu za nedostupnosť, pretože náhrada je v citovanom ustanovení zákona viazaná výslovne len na náklady súvisiace s odstraňovaním poškodenia komunikácie a jej uvedením do pôvodného stavu (napr. za frézovanie, asfaltovanie komunikácie, maľovanie pruhov a pod.). Zmluvná sankcia zaťažujúca žalobkyňu preto nie je nárokom, ktorý by mala byť odškodnená podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 381/2001 Z. z. Poistenc žalovanej sa v súvislosti s uplatneným nárokom nedopustil žiadneho protiprávneho konania, preto nie je splnená podmienka definujúca ušlý zisk ako ujmu, ktorú mohol poškodený pri pravidelnom behu vecí, nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti, dôvodne očakávať ako zväčšenie svojho majetku. Okrem toho majetková ujma spôsobená tým, že škodná udalosť zasiahla do priebehu deja vedúceho k určitému zisku sa odškodňuje len za predpokladu, že k nej došlo v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním škodcu; ani táto podmienka však v danej veci nebola splnená. Kauzálny nexus, t. j. vzťah príčinnej súvislosti, sa v právnej teórii označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). Odvolací súd nezdieľal názor žalobkyne, že medzi dopravnou nehodou a ušlým ziskom je neprerušený a izolovaný vzťah príčiny a následku a dopravná nehoda je v časovej i vecnej súvislosti so vznikom škody, nakoľko je priamou príčinou straty očakávaného zisku na strane žalobkyne a ani s názorom súdu prvej inštancie, že existencia príčinnej súvislosti je preukázaná tým, že došlo k poistným udalostiam. Podľa bodu 24.4. Zmluvy si koncesionár môže proti žalobcovi uplatniť/započítať akékoľvek priame a preukázateľné výdavky alebo náklady uplatnené tretími stranami, zrážky uplatnené verejným obstarávateľom voči koncesionárovi podľa Koncesnej zmluvy, vrátane platby za dostupnosť. Koncesionár si voči žalobkyni uplatnil zrážku, ktorú mu podľa dohody v Koncesnej zmluve neuhradil verejný obstarávateľ ako platbu za dostupnosť rýchlostnej cesty R1. Žalovaný nárok žalobkyňa zdôvodňuje nevyplatením zmluvnej odmeny za nedostupnosť rýchlostnej cesty. V tejto súvislosti nebolo podstatné, či išlo o dôvodné krátenie, alebo či je nárok opodstatnený s ohľadom na uzáveru jedného alebo oboch pruhov, prípadne krajnice, ako uvádza žalovaná. Podstatné je, že krátenie (aj tejto - alebo akejkolvek) odmeny si žalobkyňa dohodla v zmluve s koncesionárom, čo napokon sa uvádza vo svojej argumentácii; tvrdí, že v čase uzatvárania zmluvy si bola vedomá, že bude dochádzať k situáciám, keď nebude možné zabezpečiť 100 % dostupnosť rýchlostnej cesty aj kvôli dopravným nehodám, ale nepočítal s tým, že nebude mať túto koncesionárom krátenú odmenu uhradenú z PZP. Odvolací súd s prihliadnutím na zistený skutkový stav dospel k záveru, že príčinou straty očakávaného príjmu/zisku žalobkyne nie je poistná udalosť - dopravná nehoda, ale výlučne zmluvné dojednanie žalobkyne s koncesionárom, že v prípade nedostupnosti mu bude odmena krátená. Týmto dojednaním sa žalobkyňa vedome vzdala nároku na

odmenu, preto medzi škodou žalobkyne a porušením povinnosti poistencom žalovanej nie je vzťah príčinnej súvislosti. Odvolací súd sa oboznámil aj s odkazovaným rozhodnutím Okresného súdu Nitra č.k. 23Cb/2016-866 z 2. novembra 2016 a Krajského súdu v Nitre č.k. 15Cob/159/2017-923 z 10. júla 2018, v ktorom súdy posudzovali a priznali totožnej žalobkyni nárok uplatnený na obdobných skutkových tvrdeniach. V predmetnom konaní ale obrana žalovanej spočívala v tvrdení, že ide o nárok z titulu zmluvnej pokuty a nie ušlého zisku, preto závery súdov oboch inštancií sú pre danú vec nie právne významné. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušení a priznal náhradu trov celého konania (prvoinštančného a odvolacieho) v zmysle § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP uviedla, že porušenie práva na spravodlivý proces vidí v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia, ktoré robí rozhodnutie arbitrárnym, nepresvedčivým, zmätočným a nepreskúmateľným a v porušení zásady dvojinstančnosti konania. Sporné medzi stranami sporu bolo, či žalobkyňou uplatnený nárok predstavuje ušlý zisk a či je žalovaná povinná túto škodu žalobkyni nahradiť za poistného v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. d) zákona o PZP. Dovolateľka považuje rozsudok odvolacieho súdu za zmätočný, nepreskúmateľný z dôvodu protichodnosti argumentov odvolacieho súdu, vnútorného rozporu odôvodnenia a absenciu primeranej reakcie na právnu argumentáciu žalobkyne, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé ako odvolací súd nárok žalobkyne právne kvalifikoval. Z odôvodnenia je zrejmé, že odvolací súd nepovažuje žalobkyňou uplatnený nárok za základ v zmysle cestného zákona, ako ani ušlý zisk. Z odôvodnenia nie je zrejmé či odvolací súd nárok žalobkyne považuje za zmluvnú pokutu alebo nie, resp. či ide o akýsi nárok sui generis. Takýto nedostatok má za následok nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia. Odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou, že zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu je daná podľa ustanovenia § 427 a násl. Občianskeho zákonníka. Na zistený skutkový stav ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka neaplikoval a vec posudzoval podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, pričom z odôvodnenia nie sú zrejmé žiadne argumenty odvolacieho súdu, ktoré by možnosť aplikácie ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka na zistený skutkový stav vyvracali. Nevysporiadal sa ani s argumentáciou žalobkyne ohľadom príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody. Žiadnym spôsobom nevysvetlil prečo škodová udalosť (ak k nej nepochybne došlo) nie je resp. nemôže byť príčinou ušlého zisku. Dovolateľka má za to, že postupom súdu bola porušená zásada dvojinstančnosti konania, čo predstavuje závažný zásah do jej práva na spravodlivý proces. Súd nedal žalobkyni možnosť vyjadriť sa k aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia zákona, podľa ktorého vec posudzoval, porušil aj zásadu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

3.2. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedla, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vidí dovolateľka v tom, že odvolací súd skúmal otázku „protiprávnosti konania ako jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov, pričom v danom prípade podľa ustálenej rozhodovacej praxe ide o zodpovednosť objektívnu a protiprávne konanie nie je podmienku vzniku takéhoto zodpovednostného vzťahu.“ Poukázala na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu 1Obdo/26/2015 zo 16. februára 2016 a stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 135/2014 z 3. júna 2014, Cpj 5/2014. Nesprávne právne posúdenie veci odvolací súdom spočívalo v tom, že súd zodpovednosť poistenca (prevádzkovateľa motorového vozidla) posudzoval podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Súd mal aplikovať ustanovenie § 427 a násl. Občianskeho zákonníka a v konaní mal skúmať či bola udalosť vyvolaná prevádzkou motorového vozidla, či došlo k vzniku škody a existuje príčinná súvislosť medzi udalosťou vyvolanou prevádzkou motorového vozidla a vznikom škody. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu vyjadrila a navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobkyňa vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nepresvedčivé, zmätočné a nepreskúmateľné a postupom súdu bola porušená zásada dvojínštančnosti konania.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu

zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že zodpovednosť poistenca za obmedzenie dostupnosti je daná v prípade, ak právny predpis, prípadne zmluva, vodičovi motorového vozidla ukladá povinnosť hradiť škodu, ak zavíni nedostupnosť (uzávierku) cesty. Odvolací súd zastáva názor, že táto povinnosť nemôže vzniknúť len ako dôsledok zmluvného vzťahu tretích osôb, v danom prípade koncesionára a žalobkyne. Takúto povinnosť vodičovi motorového vozidla povinne zmluvne poisteného neukladá ani zákon o PZP, ani Občiansky zákonník a ani zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách. V ustanovení § 9 ods. 5 má úpravu, podľa ktorej pri poškodení diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie, ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdnosti, je povinný ten, kto poškodenie spôsobil, uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením poškodenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu (skutočnú škodu), pokiaľ sa nedohodne so správcom komunikácie, že poškodenie odstráni sám. Nevyplatená náhrada žalobkyne za nedostupnosť nie je takým nákladom, ktorý by mal ten, kto poškodí diaľnicu hradiť. Len zmluvné dojednanie o krátení úhrad za nedostupnosť - uzávierku, nemôže rozširovať povinnosti vodiča motorového vozidla hradiť ďalšie náklady, teda ani žalobkyne nevyplatenú odmenu za nedostupnosť, pretože náhrada je v cit. ustanovení zákona viazaná výslovne len na náklady súvisiace s odstraňovaním poškodenia komunikácie a jej uvedením do pôvodného stavu (napr. za frézovanie, asfaltovanie komunikácie, maľovanie pruhov a pod.). Zmluvná sankcia zaťažujúca žalobkyňu preto nie je nárokom, ktorý by mal byť odškodnený podľa § 4 ods. 2 písm. d) zák. č. 381/2001 Z. z.

Poistenec žalovanej sa v súvislosti s uplatneným nárokom nedopustil žiadneho protiprávneho konania, preto nie je splnená podmienka definujúca ušlý zisk ako ujmu, ktorú mohol poškodený pri pravidelnom behu vecí, nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti, dôvodne očakávať ako zväčšenie svojho majetku. Okrem toho majetková ujma spôsobená tým, že škodná udalosť zasiahla do priebehu deja vedúceho k určitému zisku sa odškodňuje len za predpokladu, že k nej došlo v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním škodcu; ani táto podmienka však v danej veci nebola splnená. Kauzálny nexus, t. j. vzťah príčinnej súvislosti, sa v právnej teórii označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). Odvolací súd nezdiera názor žalobkyne, že medzi dopravnou nehodou a ušlým ziskom je neprerušovaný a izolovaný vzťah príčiny a následku a dopravná nehoda je v časovej i vecnej súvislosti so vznikom škody, nakoľko je priamou príčinou straty očakávaného zisku na strane žalobkyne a ani s názorom súdu prvej inštancie, že existencia príčinnej súvislosti je preukázaná tým, že došlo k poistným udalostiam. Podľa bodu 24.4. Zmluvy si koncesionár môže proti žalobkyni uplatniť/započítať akékoľvek priame a preukázateľné výdavky alebo náklady uplatnené tretími stranami, zrážky uplatnené verejným obstarávateľom voči koncesionárovi podľa Koncesnej zmluvy, vrátane platby za dostupnosť. Koncesionár si voči žalobkyni uplatnil zrážku, ktorú mu podľa dohody v Koncesnej zmluve neuhradil verejný obstarávateľ ako platbu za dostupnosť rýchlostnej cesty R1. Žalovaný nárok žalobkyňa zdôvodňuje nevyplatením zmluvnej odmeny za nedostupnosť rýchlostnej cesty. V tejto súvislosti nie je podstatné, či išlo o dôvodné krátenie, alebo či je nárok opodstatnený s ohľadom na uzáveru jedného alebo oboch pruhov, prípadne krajnice, ako uvádza žalovaná. Podstatné je, že krátenie (aj tejto - alebo akejkolvek) odmeny si žalobkyňa dohodla v zmluve s koncesionárom, čo napokon sám uvádza vo svojej argumentácii; tvrdí, že v čase uzatvárania zmluvy si bol vedomý, že bude dochádzať k situáciám, keď nebude možné zabezpečiť 100 % dostupnosť rýchlostnej cesty aj kvôli dopravným nehodám, ale nepočítal s tým, že nebude mať túto koncesionárom krátenú odmenu uhradenú z PZP. Odvolací súd s prihliadnutím na zistený skutkový stav dospel k záveru, že príčinou straty očakávaného príjmu/zisku žalobkyne nie je poistná udalosť - dopravná nehoda, ale výlučne zmluvné dojednanie žalobkyne s koncesionárom, že v prípade nedostupnosti mu bude odmena krátená. Týmto dojednaním sa žalobkyňa vedome vzdala nároku na odmenu, preto medzi škodou žalobkyne a porušením povinnosti poistencom žalovaného nie je vzťah príčinnej súvislosti.

17.1. Súd prvej inštancie svoje odôvodnenie založil na inom právnom posúdení a to, že žalobkyňa mala nárok na ušlý zisk od škodcu, pretože vzhľadom na to, že škodca ktorý spôsobil dopravnú nehodu, dopravnou nehodou spôsobil aj poškodenie predmetu prevádzky - cesty a príslušenstva čo bolo potrebné opraviť a počas opravy žalobkyne nevznikol nárok na odmenu za dostupnosť. Osobitné predpisy - o cestnej premávke a pozemných komunikáciách s predmetnou vecou nijako nesúviseli. Žalobkyňa si ani podľa nich nárok neuplatňovala. Ak v nich nie je upravený nárok na ušlý zisk neznamena to, že naň nie je nárok v prípade poistnej udalosti. Medzi ušlým ziskom a konaním škodcu je tak príčinná súvislosť, pričom na základe poistnej zmluvy je za poisteného škodcu povinná plniť poisťovňa - žalovaný. Podľa § 4 ods.2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. je poisťovateľ povinný nahradiť poškodenému aj ušlý zisk. Základ nároku žalobkyne tak vyplýva zo zákona o povinnom zmluvnom poistení a občianskeho zákonníka. Podľa PZP ako aj Občianskeho zákonníka je nárok na ušlý zisk a podľa súdu prvej inštancie bol tento v konaní preukázaný v zistenej príčinnej súvislosti.

17.2. Dovolací súd má za to, že k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia odvolacieho súdu v súvislosti s aplikáciou § 420 Občianskeho zákonníka nemohlo dôjsť, nakoľko sa súd prvej inštancie v bode 10. a 19. druhého rozhodnutia odkazuje na ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka.

18. Dovolateľka ďalej namietala, že sa odvolací súd žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou, že zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu je daná podľa ustanovenia § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na zistený skutkový stav ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka neaplikoval a vec posudzoval podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, pričom z odôvodnenia nie sú zrejmé žiadne argumenty odvolacieho súdu, ktoré by možnosť aplikácie ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka na zistený skutkový stav vyvracali. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s aplikáciou § 427 Občianskeho zákonníka keď dospel k záveru, že „majetková ujma

spôsobená tým, že škodná udalosť zasiahla do priebehu deja vedúceho k určitému zisku sa odškodňuje len za predpokladu, že k nej došlo v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním škodcu; ani táto podmienka však v danej veci nebola splnená“ a „príčinou straty očakávaného príjmu/zisku žalobkyne nie je poisťná udalosť - dopravná nehoda, ale výlučne zmluvné dojednanie žalobcu s koncesionárom, že v prípade nedostupnosti mu bude odmena krátená.“

19. Ďalej namietala, že sa odvolací súd nevysporiadal s argumentáciou žalobkyne ohľadom príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody. Je názoru, že žiadnym spôsobom nevysvetlil, prečo škodová udalosť (ak k nej nepochybne došlo) nie je resp. nemôže byť príčinou ušlého zisku. Odvolací súd nezdieľal názor žalobkyne, že medzi dopravnou nehodou a ušlým ziskom je neprerušený a izolovaný vzťah príčiny a následku a dopravná nehoda je v časovej a vecnej súvislosti so vznikom škody.“ Ak by odvolací súd posudzoval výlučne aplikáciu § 420 Občianskeho zákonníka na predmetnú vec, skúmal by len vzťah medzi protiprávnym konaní poistenca žalovanej a ušlým ziskom a nie medzi dopravnou nehodou. Odvolací súd odôvodnil v rozsudku neexistenciu subjektívnej zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka, tak aj objektívnu zodpovednosť podľa § 427 Občianskeho zákonníka. Zodpovednosť podľa § 427 Občianskeho zákonníka je zodpovednosťou objektívnou, pričom skúmanie existencie protiprávneho konania nie je podmienkou vzniku zodpovednostného vzťahu. Predpokladmi zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sú udalosť vyvolaná prevádzkou motorového vozidla, vznik škody a príčinná súvislosť medzi udalosťou vyvolanou prevádzkou motorového vozidla a vznikom škody.

20. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

22. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a

právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

24. Podľa názoru žalobkyne je tiež dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) a vidí ho tom, že odvolací súd skúmal otázku „protiprávnosti konania ako jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov, pričom v danom prípade podľa ustálenej rozhodovacej praxe ide o zodpovednosť objektívnu a protiprávne konanie nie je podmienkou vzniku takéhoto zodpovednostného vzťahu.“ Poukázala na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu 1Obdo/26/2015 zo 16. februára 2016, ktoré hovorí: „Zodpovednosť prevádzkovateľa, ktorá je aj v tomto daná na základe samotnej existencie kvalifikovanej škodovej udalosti majúcej svoj pôvod v prevádzke, však nevylučuje zodpovednosť vodiča dopravného prostriedku, ktorý spôsobil škodu pri tejto škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti podľa §420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

... Poškodený tak môže uplatňovať právo na náhradu škody voči prevádzkovateľovi dopravného prostriedku podľa § 427 Občianskeho zákonníka na základe objektívneho princípu rovnako ako voči vodičovi dopravného prostriedku podľa §420 Občianskeho zákonníka na základe zodpovednosti založenej na prezumovanom zavinení.“ a tiež na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 135/2014 z 3. júna 2014, Cpj 5/2014, ktoré hovorí: „Právna úprava zodpovednosti za škodu prevádzkou dopravných prostriedkov (§ 427 až § 431 Občianskeho zákonníka) je založená na tom, že ako podmienka vzniku zodpovednostného vzťahu sa nepredpokladá porušenie právnej povinnosti, ak je škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky (ktorá je súhrne označená ako dopravné prostriedky). Ide o zodpovednosť objektívnu, kedy sa zodpovedná osoba (prevádzkovateľ) nemôže zbaviť zodpovednosti tým, že preukáže nedostatok zavinenia; jej zodpovednosť je vylúčená len pri splnení liberačných dôvodov (§ 428 Občianskeho zákonníka).“

24.1. Nesprávne právne posúdenie veci odvolací súdom spočívalo v tom, že súd zodpovednosť poistenca (prevádzkovateľa motorového vozidla) posudzoval podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Odvolací súd práve z dôvodu absencie protiprávnosti konania poistenca (prevádzkovateľa motorového vozidla) dospel k záveru, že žalobkyňou uplatnený nárok nie je ušlým ziskom a zároveň, že nedošlo ani k naplneniu predpokladu príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a protiprávnym konaním škodcu.

25. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

26. Najvyšší súd uvádza, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

27. Najvyšší súd poukazuje, že v rozhodnutí a stanovisku dovolacieho súdu, od ktorých vidí žalobkyňa odklon, ide o odlišné skutkové situácie a dáva do pozornosti, že otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd už v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), pričom judikoval, že „I. Posúdenie skutočnej vedomosti o

tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, sa posudzuje vždy podľa konkrétnych skutkových okolností, pri ktorých je potrebné rozoznávať určité typové situácie (typové skutkové okolnosti), pre posúdenie ktorých možno používať skoršiu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. II. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces. Od najvyššieho súdu sa očakáva citlivý a dôsledný prístup pri zvažovaní, či určité jeho skoršie rozhodnutia nielen z formálneho hľadiska, ale aj reálne dávajú odpoveď na dovolateľom nastolenú právnu otázku. Len tak možno naplniť cieľ dovolania, ktorým je riešenie právnych otázok a zjednocovanie judikatúry, čo sú podstatné prvky naplňovania princípu právnej istoty“.

28. Závery ústavného súdu týkajúce sa analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sú aplikovateľné aj na rozhodovanie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v konaní o nároku na ušlý zisk. Žalobkyňou označené rozhodnutie a stanovisko najvyššieho súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutie a stanovisko neriešia skutkovo a právne analogickú situáciu o akú ide v danej veci.

29. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu.

30. Dôvodom pre odmietnutie dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je skutočnosť, že žalobkyňou uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP neboli splnené, keď žalobkyňa v dovolaní neoznačila rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach a rovnako neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce rozdielne právne názory v analogickom skutkovom stave.

31. Nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu z hľadiska § 432 ods. 2 CSP s akcentom na konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, čo umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), alebo ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

32. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o

rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

33. Pod pojem ustálenej súdnej praxe a pod pojem dovolací súd v zmysle § 421 ods. 1 CSP teda nemožno zahrnúť rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/1299/2010, na ktoré dovolateľ poukazuje vo svojom dovolaní. V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedeného súdu. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmto súdom, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP (3Cdo/204/2018).

34. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

35. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, ako dovolanie, v ktorom dovolacieho dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP.

36. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.